

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA. 410.033.03.2019

Pani
Małgorzata Gajdka
p.o. Dyrektora
Szkoły Podstawowej nr 13
ul. Rewolucjonistów nr 18
42-500 Będzin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/078 - Profilaktyka wad postawy u dzieci i młodzieży w szkołach publicznych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 13 im. Huberta Wagnera, ul. Rewolucjonistów nr 18 w Będzinie (42-500) ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Gajdka, od 1 września 2019 r. pełniąca obowiązki Dyrektora Szkoły. Poprzednio, od 1 stycznia 2017 r. Dyrektorem Szkoły była Dorota Wojnowska. (akta kontroli str. 7)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rozpoznanie i monitorowanie problemu rozwoju wad postawy uczniów. 2. Tworzenie warunków pobytu uczniów w szkołach ograniczających/minimalizujących czynniki sprzyjające rozwojowi wad postawy. 3. Działania informacyjne i edukacyjne na rzecz eliminacji ryzyk rozwoju wad postawy.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2019 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych - 17 grudnia 2019 r.), tj. lata szkolne 2017/2018, 2018/2019 oraz 2019/2020 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Anna Hulboj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/317/2019 z 2 grudnia 2019 r. 2. Piotr Graca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/312/2019 z 27 listopada 2019 r. (akta kontroli str. 1 – 6)

¹ Dalej: Szkoła.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że działania Szkoły na rzecz stworzenia warunków ograniczających czynniki sprzyjające powstawaniu i rozwojowi wad postawy uczniów były prawidłowe.

W Szkole zapewniono rozpoznanie problemów rozwoju wad postawy uczniów i ich monitorowanie.

Szkoła umożliwiła uczniom i korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej poprzez zawarcie umowy na świadczenie usług pielęgniarki szkolnej, a także zapewniła wymagane wyposażenie tego gabinetu. Pielęgniarka szkolna przeprowadzała testy przesiewowe uczniom z roczników objętych bilansem zdrowia oraz uczestniczyła w przekazywaniu informacji, wynikających z tych testów, pomiędzy rodzicami a lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną. Informacje te były wykorzystywane w działaniach związanych z zapewnieniem uczniom zajęć gimnastyki korekcyjnej.

Szkoła dysponowała dobrą infrastrukturą sportową w postaci dwóch sal gimnastycznych, sali do zajęć z gimnastyki korekcyjnej, sali do gry w tenisa stołowego oraz urządzonej na zewnątrz budynku Szkoły, trzema boiskami i placem zabaw dla młodszych dzieci, wyposażonym w urządzenia do aktywnej zabawy.

Zajęcia wychowania fizycznego były prowadzone w wymaganym wymiarze godzin, a uczniowie klas piątych część zajęć z wychowania fizycznego realizowali na basenie.

W ramach zajęć z wychowania fizycznego prowadzono edukację zdrowotną dotyczącą profilaktyki wad postawy. Edukacja ta była prowadzona również w ramach innych zajęć dydaktycznych.

W Szkole organizowano pozalekcyjne zajęcia sportowe w ramach Szkolnego Klubu Sportowego, uczniowie korzystali też z oferty Międzyszkolnego Ośrodka Sportu w Będzinie oraz Ośrodka Sportu i Rekreacji w Będzinie, które organizowały nieodpłatne zajęcia sportowe z wykorzystaniem zaplecza sportowego Szkoły.

Szkoła udostępniła uczniom klas młodszych indywidualne szuflady lub pudła do przechowywania swoich rzeczy, natomiast uczniom klas starszych udostępniono jedynie miejsca do przechowywania książek na wyznaczonych do tego celu regałach czy szafach w pracowniach tematycznych, nie wyznaczono im natomiast miejsc do przechowywania np. przyborów szkolnych. Szkoła nie była wyposażona w indywidualne szafki dla uczniów klas IV – VIII. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród rodziców uczniów, wykazało, że 59,8 % badanych jako przyczynę zbyt dużego ciężaru tornistra wskazało brak możliwości pozostawienia zbędnych podręczników, ćwiczeń i zeszytów w Szkole, w tym 50 osób (37,9%) wyraźnie wskazało na brak szafek w Szkole.

Stanowiska pracy i nauki w Szkole były ergonomiczne i dostosowane do wymogów antropometrycznych uczniów. W Szkole przeprowadzano pomiary wagi tornistrów szkolnych, a o ich wynikach oraz o konieczności sprawdzania zawartości tornistrów dzieci informowano rodziców na zebraniach szkolnych. Z dokonanej w 2019 r. oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów wynika, że u zdecydowanej większości uczniów ciężar tornistra przekraczał 10% masy ciała, ale mieścił się w granicy do 15%.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

W Szkole podejmowano działania informacyjne i edukacyjne na rzecz eliminacji ryzyk rozwoju wad postawy uczniów. Wychowawcy omawiali ten temat na zebraniach szkolnych z rodzicami, a pielęgniarka szkolna przeprowadzała pogadanki z uczniami. W Szkole znajdowały się plakaty propagujące akcję *Lekki tornister*, gazetki ściennie z materiałami edukacyjnymi na temat wad postawy oraz wykaz ćwiczeń korygujących te wady. Informacje o wadach postawy, o akcji *Lekki tornister* i zapobieganiu skrzywieniu kręgosłupa u dziecka były wyświetlane także na telebimie znajdującym się w holu Szkoły. NIK zauważa przy tym, że tylko 12,1% rodziców uczniów oceniło w badaniu ankietowym podejmowaną przez Szkołę profilaktykę wad postawy ciała jako wystarczającą, a aż 51,5% rodziców uczniów oceniło ją jako niewystarczającą⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rozpoznanie i monitorowanie problemu rozwoju wad postawy uczniów

Opis stanu faktycznego

1.1. Od września 2012 r. w Szkole funkcjonował gabinet profilaktyki zdrowotnej, który był czynny pięć razy w tygodniu⁶. Gabinet spełniał wymagania określone w § 27, § 30 oraz § 37 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą⁷. Gabinet był wyposażony w obowiązkowy sprzęt do wykonywania testów przesiewowych dotyczących układu ruchu oraz interpretacji wyników, tj. wagę medyczną z aktualną cechą legalizacji, pion, linijkę, ekierkę, siatki centylowe wzrostu i masy ciała. Na wniosek Szkoły za środki pozyskane z budżetu państwa⁸ w kwocie 4.678,30 zł gabinet został wyposażony w IV kw. 2017 r., m.in. w nową kozetkę, szafę medyczną, szafkę kartotekową oraz torbę przeciwwstrząsową z wyposażeniem. Informacja o zakresie opieki zdrowotnej udzielanej uczniom w gabinecie była umieszczona w miejscu ogólnodostępnym, tj. na drzwiach gabinetu.

(akta kontroli str. 37-40 i 251 -253)

1.2. W dniu 20 września 2012 r. Szkoła zawarła z osobą fizyczną, prowadzącą działalność w zakresie świadczenia usług pielęgniarskich umowę o wykonywanie świadczeń usług pielęgniarki szkolnej. Ww. podmiotowi zlecono m. in. takie świadczenia jak:

- wykonywanie i interpretowanie testów przesiewowych, kierowanie postępowaniem poprzemiesiewowym oraz sprawowanie opieki nad uczniami z dodatnim wynikiem testu,
- czynne poradnictwo,
- opiekę nad uczniami chorymi i niepełnosprawnymi,
- doradztwo dla kierownictwa Szkoły w sprawie warunków bezpieczeństwa uczniów, organizacji posiłków i warunków sanitarnych,
- prowadzenie w klasach I-VI grupowej profilaktyki fluorkowej,

⁴ 2,3% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na pytanie.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Tj. w poniedziałki i piątki w godzinach od 7²⁵ do 15⁰⁰, we wtorki w godzinach od 12⁵⁰ do 15⁰⁰, w środy w godzinach od 10³⁵ do 15⁰⁰, w czwartki w godzinach od 7²⁵ do 11²⁵.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 595.

⁸ Na podstawie ustawy z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1774).

- udział w planowaniu, realizacji i ewaluacji programów profilaktyki zdrowotnej.

Umowę zawarto na czas nieokreślony.

(akta kontroli str. 8-12)

W okresie objętym kontrolą, opieką pielęgniarki szkolnej byli objęci wszyscy uczniowie uczęszczający do Szkoły, tj. 812 osób w roku szkolnym 2017/2018, 830 w roku szkolnym 2018/2019 oraz 723 w roku szkolnym 2019/2020.

(akta kontroli str. 45)

1.3. Spośród uczniów objętych opieką profilaktyczną w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019, badania przesiewowe wykonano wszystkim uczniom z roczników podlegających bilansowi zdrowia, łącznie 852 osobom, z tego:

- 492 dzieciom w roku szkolnym 2017/2018, tj. 74 dzieciom z rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, 131 uczniom klas III, 86 uczniom klas V, 99 uczniom klas VII oraz 102 dzieciom z pozostałych klas,
- 360 dzieciom w roku szkolnym 2018/2019, tj. 66 dzieciom z rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, 26 uczniom klas III, 114 uczniom klas V, 67 uczniom klas VII oraz 87 dzieciom z pozostałych klas.

(akta kontroli str. 46)

1.4. Podmiot prowadzący działalność w zakresie świadczenia usług pielęgniarskich podał, że w wyniku profilaktycznych badań lekarskich:

a) w roku szkolnym 2017/2018 z 295 przebadanych uczniów:

- zniekształcenie kręgosłupa M-40 (kifoza i lordoza) rozpoznano u trzech uczniów (1,0% przebadanych), z tego u jednego dziecka z klasy III (0,8%) oraz u dwóch uczniów z klas V (2,1%),
- zniekształcenie kręgosłupa M-41 (skolioza) rozpoznano u 30 uczniów (10,2%), z tego u czterech z klas „0” (5,6%), u 12-tu z klas III (9,3%) oraz u 14-tu z klas VII (14,7%);

b) w roku szkolnym 2018/2019 ze 147 uczniów przebadanych:

- zniekształcenie kręgosłupa M-40 rozpoznano u dwóch uczniów (1,4% przebadanych), z tego u jednego dziecka z klasy „0” (1,7%) oraz u jednego ucznia z klasy III (3,8%),
- zniekształcenie kręgosłupa M-41 rozpoznano u 16 uczniów (10,9%), z tego u czworo dzieci z klas „0” (6,8% przebadanych), u trzech uczniów z klas III (11,5%) oraz u dziewięciu uczniów z klas VII (14,5%).

(akta kontroli str. 42)

P.o. Dyrektora Szkoły wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą współpraca Szkoły z pielęgniarką szkolną polegała m.in. na:

- bieżącej wymianie informacji służącej zaplanowaniu wspólnych działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej, w tym analizie priorytetów i wyników diagnoz,
- wspólnym planowaniu, realizacji i ewaluacji programu profilaktyki,
- pomocy w realizacji działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do uczniów, nauczycieli i rodziców,
- konsultacjach rozkładu lekcji, organizacji przerw międzylekcyjnych z punktu widzenia higieny procesu nauczania,
- wdrażaniu zaleceń przekazanych przez pielęgniarkę dotyczących organizacji zajęć m. in. dotyczących dodatkowych zajęć ruchowych,
- pomocy w sprawnej organizacji testów przesiewowych i przeglądów higienicznych,

- pomocy w kontaktach z rodzicami uczniów w celu przekazywania im informacji o celach i organizacji podejmowanych działań np. badań przesiewowych,
- udziale w działaniach wychowawców klas i nauczycieli wychowania fizycznego dotyczących długotrwałych zwolnień uczniów z zajęć wychowania fizycznego.

(akta kontroli str. 46-47)

Jak wyjaśniła p.o. Dyrektora Szkoły, współpraca Szkoły z lekarzami sprawującymi opiekę zdrowotną nad dziećmi i młodzieżą w obszarze profilaktyki wad postawy polegała na gromadzeniu i wymianie informacji do niezbędnych do wypełnienia kart profilaktycznego badania lekarskiego, w tym informacji wynikających m. in. z testów przesiewowych wykonanych w klasach: 0, III i VII, a także klas V, której uczniowie objęci byli testami wykrywającymi wady postawy. Po wykonaniu badań przez lekarzy i uzupełnieniu kart o dane wynikające z diagnozy, Szkoła wykorzystywała te informacje m.in. poprzez zapewnienie gimnastyki korekcyjnej.

(akta kontroli str. 71-72, 326-330)

1.5. Według wyjaśnień p.o. Dyrektora, w okresie objętym kontrolą współpraca Szkoły z rodzicami dzieci polegała na:

- włączaniu rodziców w planowanie i realizację programu wychowawczo - profilaktycznego (m.in. przedstawianie rodzicom informacji o zadania przyjętych do realizacji, zachęcanie ich do aktywnego wspierania działań nauczycieli, zgłaszania propozycji i oczekiwań w tym zakresie),
- przekazywaniu informacji rodzicom w zakresie profilaktyki wad postawy, pozyskiwanie od rodziców informacji zwrotnej dotyczącej występujących problemów,
- stwarzaniu rodzicom możliwości obserwacji zajęć prowadzonych przez nauczycieli wychowania fizycznego (np. gier i zabaw, zajęć gimnastyki korekcyjnej),
- stwarzaniu rodzicom możliwości obserwacji zajęć prowadzonych przez nauczycieli wychowania fizycznego m.in. podczas zajęć z gimnastyki korekcyjnej. ,
- zachęcanie rodziców do aktywności fizycznej razem ze swoim dzieckiem m. in. podczas organizowanych imprez, np. w roku szkolnym 2017/2018 było to festyn rodzinny zorganizowany wspólnie przez Radę Rodziców, dyrekcję Szkoły i nauczycieli, w czasie którego dzieci brały udział w konkurencjach sprawnościowych, a w roku szkolnym 2018/2019 był to piknik rodzinny połączony z zawodami sportowymi dla dzieci i młodzieży, turniej badmintonu czy mini siatkówki.

(dowód: akta kontroli str. 47-48)

1.6. W okresie objętym kontrolą, w Szkole nie organizowano dodatkowych badań mających wykryć u uczniów wady postawy ciała.

(dowód: akta kontroli str. 48)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację w Szkole zadania obejmującego rozpoznanie i monitorowanie problemu rozwoju wad postawy u uczniów.

2. Tworzenie warunków pobytu uczniów w szkołach ograniczających/minimalizujących czynniki sprzyjające rozwojowi wad postawy

2.1. W okresie objętym kontrolą w arkuszach organizacyjnych Szkoły przewidziano organizację zajęć gimnastyki korekcyjnej oraz organizację dodatkowych zajęć sportowych w postaci Szkolnego Klubu Sportowego⁹.

I tak, w roku szkolnym 2017/2018, gimnastyka korekcyjna była prowadzona dla dzieci z oddziałów przedszkolnych w wymiarze 6 godzin tygodniowo, na które zostało zapisanych z trzech oddziałów łącznie 42 dzieci, średnia frekwencja na zajęciach wyniosła 77%.

W roku szkolnym 2018/2019 gimnastyka korekcyjna była prowadzona w wymiarze 4 godzin tygodniowo, w tym 2 godziny były przeznaczone dla dzieci z oddziałów przedszkolnych i 2 godziny dla dzieci z klas I-III. Na zajęcia te zostało zapisanych 17 dzieci z oddziałów przedszkolnych (frekwencja 79 %) oraz 36 uczniów z klas I-III (frekwencja 63%), tj. 4,3 % uczniów Szkoły,

W roku szkolnym 2019/2020 gimnastyka korekcyjna była prowadzona w wymiarze 5 godzin tygodniowo, w tym 2 godziny były przeznaczone dla dzieci z oddziałów przedszkolnych, w których uczestniczyło 21 dzieci i 3 godziny dla dzieci z klas I-III, w których uczestniczyło 36 uczniów, tj. 4,9% uczniów Szkoły

W latach szkolnych objętych kontrolą, zajęcia SKS były realizowane w wymiarze odpowiednio 18, 16 i 16 godzin tygodniowo, na które uczęszczało odpowiednio 100, 112 i 95 uczniów.

Ponadto od II semestru roku szkolnego 2018/2019 część obowiązkowych dydaktycznych zajęć z wychowania fizycznego, które dla klas V były prowadzone na basenie, była realizowana w ramach SKS. Zdaniem p.o. Dyrektora Szkoły, prowadzenie nauki pływania w ramach SKS, zwiększyło efektywność tych zajęć i pozwoliło na większą ich indywidualizację, ponieważ zajęcia prowadziło jednocześnie dwóch nauczycieli z jednym zespołem klasowym.

W zajęciach na basenie w ramach SKS uczestniczyło w II semestrze roku szkolnego 2018/2019 - 115 uczniów klas piątych, a w I semestrze roku szkolnego 2019/2020 - 83 uczniów., tj. odpowiednio 13,8 % i 11,5% uczniów Szkoły.

Nauczyciel prowadzący gimnastykę korekcyjną ukończył studia magisterskie na Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach¹⁰ oraz uzupełniające studium korekcyjno – kompensacyjne na AWF, uzyskując uprawnienie do prowadzenia gimnastyki korekcyjno – kompensacyjnej.

W dniu przeprowadzonych przez NIK oględzin zajęcia z gimnastyki korekcyjnej i zajęcia SKS odbywały się zgodnie z planem. Zajęcia te były prowadzone na mniejszej sali gimnastycznej, w godzinach 13:55 – 14:40, dla klas pierwszych, uczestniczyło w nich dziewięć dzieci z 12 zapisanych do tej grupy. W trakcie tych zajęć dzieci wykonywały ćwiczenia z wykorzystaniem ławeczek. Zajęcia SKS, prowadzone w godzinach 14:40 – 15:35 dla uczniów z klas VII – VIII (dla chłopców) i uczestniczyło w nich 10 uczniów z 12 zapisanych. Na sali gimnastycznej była rozciągnięta siatka do gry w siatkówkę, a uczniowie mieli zajęcia z gry w siatkówkę.

(akta kontroli str. 52, 84 – 97 i 221 – 222)

⁹ Dalej: SKS

¹⁰ Dalej: AWF

2.2. W okresie objętym kontrolą w Szkole realizowano Program nauczania wychowania fizycznego *Magia Ruchu*, – II etap edukacyjny, klasy IV-VIII, przyjęty po pozytywnym zaopiniowaniu¹¹ przez Radę Pedagogiczną Szkoły.

W programie tym wymagania szczegółowe w zakresie umiejętności i wiadomości zostały podane w czterech blokach tematycznych¹², przy czym założono, że wymagania z edukacji zdrowotnej mogą być realizowane we wszystkich blokach tematycznych jako element wybranych lekcji wychowania fizycznego. W programie rozkład materiału edukacyjnego przedstawiono w wykazach tematów lekcji, odrębnie dla każdej klasy, a do każdego tematu lekcji przypisane było wymaganie z podstawy programowej danego bloku tematycznego. Wymagania z edukacji zdrowotnej połączono z odpowiednią formą aktywności fizycznej.

(akta kontroli str. 99 - 124)

Na podstawie zapisów w dziennikach lekcyjnych klasy: IV, V i VII w roku szkolnym 2017/2018, 2018/2019 oraz I semestru 2019/2020 ustalono, że na zajęcia lekcyjnych z wychowania fizycznego realizowano tematy lekcji wykazane w ww. Programie.

Ponadto edukację zdrowotną, w tym dotyczącą zachowania/utrzymania właściwej postawy ciała prowadzono w ramach innych zajęć:

- na zajęciach z wychowawcą, np. odchudzamy tornistry, zdrowy styl życia, wady postawy – profilaktyka,
- na lekcjach przyrody i biologii, np. zdrowy styl życia, układ ruchu.

Również w ramach edukacji wczesnoszkolnej, obejmującej klasy I – III, podejmowane były zagadnienia dotyczące zasad pakowania tornistra, kształtowania prawidłowej postawy oraz prowadzono ćwiczenia utrwalające nawyki prawidłowej postawy, a także obejmujące zasady zdrowego odżywiania.

(akta kontroli str. 133 – 186)

2.3. W każdym roku szkolnym w kontrolowanym okresie w Szkole był opracowany program wychowawczo-profilaktyczny.

W programach tych, jako jeden z celów wskazano promocję zdrowia i zdrowego stylu życia, a jako zadania w tym zakresie wskazano prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, edukacji dzieci i młodzieży w zakresie właściwej postawy ciała oraz nawyków sprzyjających jej utrzymaniu, wdrażanie do rekreacji ruchowej z uwzględnieniem elementów zapobiegania wadom postawy oraz korekcji postawy, kształtowanie nawyków aktywności fizycznej przez całe życie, wzmacnianie harmonijnego rozwoju fizycznego i psychicznego oraz zachowań prozdrowotnych. Jako sposób realizacji wymienionych zadań wskazano realizację Programu organizowanego przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną „Trzymaj formę”¹³ (lata objęte kontrolą) oraz wdrożenie wśród uczniów różnorodnych form aktywności ruchowej - SKS, basen, (2017/2018), udzielanie dzieciom i rodzicom indywidualnych instruktaży dotyczących ćwiczeń korekcyjno – kompensacyjnych (2018/2019). W roku szkolnym 2019/2020, poza programem „Trzymaj formę” nie podano żadnych sposobów realizacji zadania dotyczącego zapobieganiu wadom postawy.

¹¹ Uchwała nr 2/2017/2018 z 30 sierpnia 2017 r.

¹² Zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2017 Poz. 356).

¹³ „Trzymaj formę!” – program edukacyjny o zbilansowanym odżywianiu i aktywności fizycznej

Ze sprawozdań z realizacji programów wychowawczo-profilaktycznych wynika, że działania w badanych latach ograniczono do realizacji programu „Trzymaj formę”, a w roku szkolnym 2018/2019 r., oprócz realizacji tego programu, udzielano dzieciom i ich rodzicom indywidualnych instruktaży dotyczących ćwiczeń korekcyjno – kompensacyjnych – w sprawozdaniach nie podano szczegółowych informacji na temat realizacji tego programu oraz udzielanych dzieciom i rodzicom ww. indywidualnych instruktaży.

(akta kontroli str. 187 – 213)

2.4. W latach objętych kontrolą, w arkuszach organizacyjnych Szkoły dla uczniów klas IV – VIII, zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁴, zaplanowano po cztery godziny lekcyjne wychowania fizycznego w ciągu tygodnia.

Ponadto, w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 w Szkole były prowadzone dwie klasy sportowe (odpowiednio VII B i II C gimnazjalna oraz VIII B i III C gimnazjalna), które oprócz ww. czterech godzin wychowania fizycznego miały dodatkowo po 6 godzin zajęć sportowych.

Wszyscy nauczyciele (sześciu), prowadzący w Szkole zajęcia z wychowania fizycznego posiadali kwalifikacje określone w § 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹⁵, tj. ukończyli studia magisterskie na Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach w zakresie wychowania fizycznego i posiadali przygotowanie pedagogiczne.

(akta kontroli str. 214 – 223)

2.5. W okresie objętym kontrolą zajęcia wychowania fizycznego dla klas IV – VIII, a także dla klas gimnazjalnych (II i III klasa) były realizowane w formie zajęć klasowo – lekcyjnych. Ponadto dla klas V zajęcia wychowania fizycznego były realizowane w wymiarze dwóch godzin tygodniowo na basenie.

Dwie klasy sportowe, które Szkoła prowadziła w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 realizowały dodatkowe sześć godzin zajęć wychowania fizycznego w formie zajęć sportowych – trening piłki nożnej.

Jak podała p.o. Dyrektora Szkoły, taki rodzaj zajęć został dostosowany do potrzeb uczniów, uwzględniał potrzeby zdrowotne uczniów i specyfikę ich zainteresowań sportowych.

(akta kontroli str. 63)

Przeciętna frekwencja w Szkole wyniosła 86,1% w roku szkolnym 2017/2018 i 85,5% w roku szkolnym 2018/2019. Frekwencja na zajęciach wychowania fizycznego w tych latach szkolnych wyniosła 84,8%.

Stale zwolnionych z czynnego udziału w zajęciach z wychowania fizycznego było dziewięciu uczniów w roku szkolnym 2017/2018 i 11 uczniów w roku szkolnym 2018/2019, co stanowiło ok. 1 % uczniów Szkoły.

Zdaniem p.o. Dyrektora Szkoły, frekwencja na zajęciach z wychowania fizycznego była zadowalająca. Z zajęć wychowania fizycznego zwalniano uczniów na podstawie zaświadczenia lekarskiego, a zwolnienia doraźne wynikały z aktualnego stanu zdrowia i samopoczucia ucznia w danym dniu. Podała także, że w zadaniach nauczyciela wychowania fizycznego oraz wychowawcy klasy jest monitorowanie frekwencji na zajęciach z wychowania fizycznego i w przypadku częstszych zwolnień podejmowane były rozmowy z uczniami i rodzicami w celu wyjaśnienia powodów tej sytuacji.

(akta kontroli str. 53 – 54)

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148.

¹⁵ Dz. U. poz. 1575, ze zm.

Kwestia frekwencji na zajęciach wychowania fizycznego i aktywnego uczestnictwa w tych zajęciach nie była ujęta w planach nadzoru pedagogicznego, obowiązujących w badanych latach szkolnych, nie była też ona objęta ewaluacją wewnętrzną.

(akta kontroli str. 224 – 233)

2.7. W okresie objętym kontrolą Szkoła dysponowała następującą infrastrukturą sportową:

- salą sportową, o wymiarach 38 m na 18 m,
- salą sportową, o wymiarach 18 m na 11 m,
- salą do gry w tenisa stołowego, wyposażoną w dwa stoły do tej gry,
- salą do zajęć korekcyjnych, o wymiarach 6 m na 12 m.

Ponadto Szkoła posiadała:

- boisko do gry w piłkę nożną,
- boisko do gry w piłkę ręczną,
- boisko wielofunkcyjne – do gry w siatkówkę i w koszykówkę,
- bieżnię 60 metrowa, trzy stanowiskową¹⁶,
- stół do gry w tenisa stołowego,
- miejsce do wykonywania skoku w dal,
- plac zabaw dla młodszych dzieci, wyposażony w siedem urządzeń do aktywnej zabawy.

Sale gimnastyczne wyposażone były w zaplecze sanitarno-higieniczne - przy obu salach gimnastycznych urządzono pięć szatni, w jednej z nich znajdowały się trzy kabiny prysznicowe. W dniu oględzin NIK, wszystkie prysznice były sprawne. Według wyjaśnień p.o. Dyrektora Szkoły, ze względu na trudności z zapewnieniem bezpieczeństwa oraz małą liczbą prysznic w stosunku do liczby uczniów, a także ograniczony czas międzylekcyjny, uczniowie z tych prysznic nie korzystali.

(akta kontroli str. 36, 54)

Zdaniem NIK, infrastruktura sportowa była wystarczająca do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w Szkole.

Jak podała p.o. Dyrektora Szkoły, uczniowie chętnie uczestniczą w grach zespołowych, przy sprzyjających warunkach atmosferycznych zajęcia z wychowania fizycznego realizowane były na boiskach szkolnych, co w ocenie uczniów podnosi ich atrakcyjność.

W roku szkolnym 2018-2019, Szkoła wystąpiła z wnioskiem do organu prowadzącego o środki na naprawę piłkochwyłów¹⁷ na boisku oraz na naprawę ławeczek przy boiskach szkolnych. Środków tych nie otrzymała, natomiast naprawy te zostały wykonane w ramach własnego budżetu (w 2018 r. za kwotę 2,3 tys. zł).

Szkoła dysponowała następującym sprzętem wykorzystywanym na zajęciach gimnastyki korekcyjnej:

- woreczkami do gimnastyki korekcyjnej,
- piłkami gumowymi, dużymi, rehabilitacyjnymi,
- dyskami stabilizacyjnymi,
- materacami,
- lustrem.

¹⁶ Trzy boiska i bieżnia posiadały sztuczną nawierzchnię – tzw. sztuczna trawa, podsypana piaskiem.

¹⁷ Wysoka siatka ogradzająca boisko.

W latach objętych kontrolą nie wydatkowano środków finansowych na remonty i wyposażenie sal gimnastycznych¹⁸. Jak podała p.o. Dyrektora Szkoły, na zakupy sprzętu sportowego Szkoła przeznaczała środki uzyskane jako nagrody w rywalizacji sportowej szkół będzińskich. W badanych latach nagrody te wyniosły odpowiednio: 1,2 tys. zł, 1,2 tys. zł i 1,0 tys. zł. Na zakup sprzętu sportowego w 2019 r. Szkoła otrzymała od organu prowadzącego środki w wysokości 1,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 54 – 55 i 241 – 244)

W okresie objętym kontrolą Śląski Kurator Oświaty nie przeprowadzał w Szkole kontroli wyposażenia szkoły w infrastrukturę sportową.

(akta kontroli str. 55)

Szkoła umożliwiała uczniom korzystanie z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, po zajęciach lekcyjnych zapewniony był stały dostęp do boisk, znajdujących się na zewnątrz Szkoły.

Z sal gimnastycznych Szkoły, oprócz zajęć SKS, uczniowie korzystali w ramach pozalekcyjnych profilaktycznych zajęć sportowych, finansowanych ze środków Miasta Będzin¹⁹, zajęć programu „Szkolnego Klubu Sportowego”, finansowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, a także w ramach zajęć organizowanych przez Międzyszkolny Ośrodek Sportu w Będzinie (MOS). Ośrodek Sportu i Rekreacji w Będzinie (OSiR) organizował w Szkole zajęcia w ramach projektu „Sportowa Dzielnica”. Zajęcia te były bezpłatne dla uczniów Szkoły, a sale gimnastyczne były udostępniane nieodpłatnie.

Profilaktyczne zajęcia sportowe były realizowane w wymiarze 12 godzin tygodniowo w roku szkolnym 2017/2018, ośmiu w roku 2018/2019 i 13 w roku 2019/2020, a uczestniczyło w nich odpowiednio: 50, 40 i 40 uczniów (6,1%, 4,8 % i 5,5% uczniów Szkoły). W finansowanych przez Ministerstwo zajęciach SKS, realizowanych w wymiarze odpowiednio 4, 4 i 6 godzin tygodniowo, uczestniczyło odpowiednio 30, 30 i 45 uczniów (3,7%, 3,6% i 6,2% uczniów Szkoły). W zajęciach MOS, o charakterze sportowym, skierowanym do uczniów klas I-III, przebywających na świetlicy szkolnej w wymiarze odpowiednio 4, 2 i 2 godziny tygodniowo uczestniczyło odpowiednio: 68, 17 i 21 uczniów (8,4%, 2,0% i 2,9% uczniów Szkoły).

MOS, w latach objętych kontrolą, organizował także zajęcia sportowe, adresowane do uczniów szkół będzińskich, prowadząc zajęcia na salach gimnastycznych Szkoły od poniedziałku do piątku w godzinach 16⁰⁰ – 19³⁰, a w soboty i w niedzielę również w godzinach popołudniowych. Sala gimnastyczna była udostępniana OSiR w wybrane dni tygodnia w godzinach 17⁰⁰ – 22⁰⁰.

Jak oświadczyła p.o. Dyrektora Szkoły, istniała możliwość wynajmu sali gimnastycznej na zajęcia dla uczniów, po podpisaniu umowy najmu z organizatorem zajęć, a koszt został określony w zarządzeniu²⁰ Prezydenta Miasta Będzina. W latach objętych kontrolą nie było zainteresowania tego typu najmem.

Szkoła prowadziła wynajem sal gimnastycznych dla osób fizycznych i prawnych w godzinach popołudniowych i wieczorowych. Jak podała p.o. Dyrektora Szkoły wynajem dla innych podmiotów nie wpływał na możliwość korzystania z infrastruktury sportowej Szkoły przez uczniów.

(akta kontroli str. 36, 55 - 57 i 245 – 246)

¹⁸ Generalny remont sal gimnastycznych został przeprowadzony w 2014 r.

¹⁹ Program adresowany do uczniów Szkoły, pochodzących z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym, zajęcia realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

²⁰ Zarządzenie nr 0050.40.2014 z dnia 28 lutego 2014 r.

2.8. W okresie objętym kontrolą Szkoła nie uczestniczyła w żadnym programie profilaktycznym dotyczącym bezpośrednio wad postawy ciała uczniów.

Szkoła uczestniczyła w realizacji kampanii społecznych i akcji, które miały w założeniu profilaktykę zdrowotną. Co roku Szkoła brała udział w programie „Trzymaj formę”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, w akcji „Rowerowy maj”, w ramach której 280, a w następnym roku 450 uczniów przyjeżdżało do Szkoły na rowerach, hulajnogach i deskorolkach. Do akcji przyłączyli się również nauczyciele i pracownicy Szkoły. W roku szkolnym 2017/2018 Szkoła brała udział w „Programie Domowych Detektywów. Jaś i Małgosia na tropie”, w którym aktywność fizyczna była próbą zapobiegania uzależnieniom, a w roku szkolnym 2019/2020 realizowano „Program profilaktyki otyłości i nadwagi wśród uczniów”, w którym brało udział 77 uczniów klas pierwszych (10,6% uczniów Szkoły).

Ponadto w latach objętych kontrolą, realizowane były dwa programy prozdrowotne: „Mleko w szkole” i „Owoce i Warzywa”. W ramach tych programów uczniowie trzy razy w tygodniu otrzymywali owoce i warzywa oraz mleko lub kefir. W programach tych w poszczególnych latach badanego okresu wzięło udział odpowiednio: 452 i 452 uczniów, 428 i 435 uczniów oraz 395 i 399 uczniów.

(akta kontroli str. 57 – 60)

2.9. Działania podejmowane przez Szkołę na rzecz „lekkich tornistrów”, polegały na przeprowadzaniu co roku akcji ważenia tornistrów, przeprowadzaniu przez wychowawców na zebraniach z rodzicami oraz w ramach zajęć z wychowawcą pogadarek dotyczących tego, co uczniowie noszą w tornistrach, z czego mogą zrezygnować, jaki tornister kupić.

Szatnie dla uczniów były urządzone w suterrenach Szkoły. Każda klasa miała osobny, zamykany boks. Uczniowie klas I – III mieli zajęcia w jednym pomieszczeniu, w którym znajdowały się przeznaczone dla nich szuflady lub pudła do przechowywania przyborów szkolnych. Szuflady (pudła) były ponumerowane (oznaczone).

Dla uczniów starszych klas, w pracowniach tematycznych, ustawiono regał, bądź szafkę, w których umożliwiano uczniom pozostawienie książek, co potwierdzono w toku przeprowadzonych oględzin. Jednakże uczniowie tych klas nie mieli możliwości pozostawienia innych rzeczy w Szkole, jak np. przyborów szkolnych. Szkoła nie była wyposażona w indywidualne szafki dla uczniów klas IV – VIII.

Jak podała p.o. Dyrektora Szkoły, większość nauczycieli w celu wyeliminowania ciężkich tornistrów, na bieżąco informuje uczniów, a także rodziców (drogą mailową) o potrzebnych w danym dniu podręcznikach i innych pomocach do nauki.

(akta kontroli str. 39, 60 – 62)

W 2017 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej (Sanepid) przeprowadził w klasach I – III ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Zważono 174 uczniów oraz ich tornistry wraz z całą zawartością, którą uczeń przyniósł do Szkoły. W przypadku 81 uczniów (46,5% badanych dzieci) stwierdzono, że ciężar tornistra jest równy lub przekracza 15% wagi ciała ucznia. Jak wskazał Inspektor Sanitarny, przeciążone tornistry wynikają nie tylko ze zbyt dużej liczby książek i zeszytów, ponieważ uczniowie noszą w tornistrach więcej niż jeden piórniki, notatniki, pamiętniki, maskotki, termosy, butelki z napojami.

Ponowną oceną ciężaru tornistrów, przeprowadzoną przez Sanepid na zlecenie NIK w listopadzie 2019 r., objęto 125 uczniów z klas I- IV, klasy VI i VIII oraz ich tornistry z zawartością. Ciężar tornistrów 15 uczniów z klasy IV a (z 25 zważonych z tej klasy) przekraczał 15% ich masy ciała (skrajne przekroczenie wyniosło 28%). U pozostałych 110 uczniów ciężar tornistra przekraczał 10% masy ciała, ale mieścił się w granicy do 15%.

(akta kontroli str. 13 – 26)

W związku z wynikami badania wagi tornistrów uczniów klasy IV a, p.o. Dyrektora Szkoły oświadczyła, że przeprowadziła z wychowawcą tej klasy i z jej uczniami rozmowę obejmującą problem przeciążonych tornistrów, wychowawca poinformował rodziców uczniów tej klasy o wynikach ważenia tornistrów i zwrócił się z apelem o kontrolowanie ich zawartości, a także przeprowadził lekcję na temat „Ile waży mój plecak? Czy wszystko co w nim noszę jest mi potrzebne? Profilaktyka wad postawy”. Podała także, że zaplanowała częstsze kontrolowanie ciężaru tornistrów, szczególnie w tej klasie.

Akcje ważenia tornistrów zostały przeprowadzone w 2018 r. przez wychowawców oraz w 2019 r. przez Samorząd Uczniowski. W ich trakcie każdy uczeń został zobowiązany do odnotowania w zeszytce przedmiotowym ile w danym dniu ważył jego tornister. Informacje te zostały przekazane rodzicom na zebraniach.

(akta kontroli str. 61 – 62, 248)

W badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród rodziców, 79 ankietowanych (59,8%) wskazało jako przyczynę zbyt dużego ciężaru tornistra brak możliwości pozostawienia zbędnych podręczników, ćwiczeń i zeszytów w szkole, w tym 50 ankietowanych (37,9%) wyraźnie wskazało na brak szafek, a 11 ankietowanych (8,3%) stwierdziło, że podręczniki lub inne materiały dziecko przynosi do domu w celu odrobienia prac domowych i nauki w domu.

P.o. Dyrektora Szkoły, wyjaśniając przyczyny braku indywidualnych szafek do przechowywania podręczników podała, że brak środków finansowych nie pozwala na zapewnienie każdemu uczniowi indywidualnej szafki.

(akta kontroli str. 77 – 82 i 235)

2.10. W Szkole meble edukacyjne były oznakowane numerami lub kolorami wynikającymi z normy PN-EN1729-1:2007. Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii, dokonana przez Sanepid w klasach I-IV, VI i VIII, obejmująca 127 uczniów, wykazała, że uczniowie w klasach, w których mają zajęcia siedzą prawidłowo i dysponują meblami dostosowanymi do ich wzrostu. Szkoła dysponowała meblami dedykowanymi w różnych rozmiarach – od rozmiaru trzy do sześciu.

Jak wyjaśniła p.o. Dyrektora Szkoły, meble przeznaczone dla uczniów zostały oznaczone numerem lub kolorem, zgodnie z ww. normami, dokonywany był pomiar uczniów, a nauczycielom udostępniono zasady doboru stanowisk pracy ucznia w zależności od wzrostu oraz zobowiązano nauczycieli do stosowania obowiązujących norm w tym zakresie.

(akta kontroli str. 23 – 24, 62 i 248)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia podejmowane w Szkole działania, wpływające na ograniczenie rozwoju wad postawy. Stanowiska nauki były ergonomiczne i dostosowane do wymogów antropometrycznych uczniów. W Szkole przeprowadzono pomiary wagi plecaków szkolnych, a o ich wynikach oraz o konieczności sprawdzania zawartości tornistrów dzieci informowano rodziców na zebraniach szkolnych. Zajęcia wychowania fizycznego były prowadzone w formie zajęć klasowo-lekcyjnych, w ramach których prowadzono edukację zdrowotną, w tym profilaktykę wad postawy. Szkoła dysponowała dobrą infrastrukturą sportową do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, ponadto uczniowie klas V realizowali dwie godziny zajęć wychowania fizycznego na basenie. Organizowano zajęcia pozalekcyjne z gimnastyki korekcyjnej oraz w ramach Szkolnego Klubu Sportowego.

Uczniowie klas młodszych dysponowali indywidualnymi miejscami (szuflady, pudła) do przechowywania książek i przyborów szkolnych, natomiast uczniowie klas IV-VIII nie posiadali indywidualnych szafek udostępniono im jedynie w celu przechowania książek miejsca w szafach, na regałach w pracowniach tematycznych. Przyjęte rozwiązanie polegające na udostępnieniu uczniom klas IV - VIII jedynie miejsc na zbiorowe przechowywanie książek w pracowniach tematycznych, sprawia jednak, że uczniowie nie mogą pozostawiać innych rzeczy, np. przyborów szkolnych. NIK zwraca uwagę, że z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że zdaniem 59,8 % rodziców uczniów, przyczyną zbyt dużego ciężaru tornistra był brak możliwości pozostawienia zbędnych podręczników, ćwiczeń i zeszytów w Szkole.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Działania informacyjne i edukacyjne na rzecz eliminacji ryzyk rozwoju wad postawy ciała

W okresie objętym kontrolą działania informacyjne i edukacyjne w Szkole dotyczące wad postawy ciała uczniów polegały na:

- poruszaniu zagadnień z zakresu profilaktyki wad postawy w trakcie realizacji programów nauczania (wychowanie fizyczne, biologia, przyroda, edukacja wczesnoszkolna i zajęcia z wychowawcą),
- zwracaniu uwagi na spotkaniach z rodzicami na potrzebę podejmowania aktywności fizycznej przez dzieci poza szkołą,
- popularyzowaniu wiedzy na temat profilaktyki wad postawy poprzez ulotki dla rodziców, zamieszczane informacji na stronie internetowej Szkoły i na telebimie.

Przy sali gimnastycznej na tablicy informacyjnej wywieszone były informacje dotyczące wad postawy. Na pierwszym piętrze, w części Szkoły przeznaczonej dla uczniów klas młodszych na tablicy informacyjnej znajdowały informacje dotyczące wad postawy, prawidłowego siedzenia oraz wywieszony był plakat Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach, informujący o akcji „Lekki tornister”. Ponadto na parterze, blisko wejścia do Szkoły, w holu, znajdował się telebim, na którym wyświetlane były różne informacje, w tym również informacje o wadach postawy, o akcji lekki tornister i zapobieganiu skrzywieniu kręgosłupa u dziecka.

Na stronie internetowej Szkoły były udostępnione przykłady ćwiczeń dla dzieci z wadami postawy.

W każdym roku szkolnym, objętym niniejszą kontrolą, pielęgniarka szkolna przeprowadziła dla uczniów pogadanki na temat wad postawy „Dbajmy o prawidłową postawę” – odpowiednio dla sześciu oddziałów klasy III, dla trzech oddziałów klasy VII oraz dla dwóch oddziałów klasy zerowej i czterech oddziałów klasy III. Ponadto w roku szkolnym 2018/2019, przeprowadzane poddanki dotyczyły „Wad postawy – zapobieganie” – dla klasy III a, „Zapobieganie wadom postawy u dzieci. Jakie są przyczyny powstawania wad postawy?” – dla czterech oddziałów klasy V i „Zapobieganie skrzywieniom kręgosłupa” - dla trzech oddziałów klasy VII.

Pielęgniarka szkolna udzielała także wskazówek rodzicom i wychowawcom klas odnośnie wad postawy u dzieci i ich zapobieganiu.

(akta kontroli str. 39 i 65 – 68 i 291 – 325)

Zagadnienia dotyczące postawy ciała, w tym konsekwencji i ryzyka problemów zdrowotnych związanego ze zniekształceniem kręgosłupa, były przedmiotem zajęć wychowawczych z uczniami. W ramach tych zajęć, wychowawcy rozmawiali z uczniami także na temat zdrowego żywienia, aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu, ograniczenia gier na komputerze i telefonie komórkowym.

Rozmawiano także co powinien zawierać tornister ucznia, jakich rzeczy nie należy przynosić do szkoły, co można zostawić w szkole w wyznaczonych do tego miejscach. Poruszano także zagadnienie prawidłowego oświetlenia miejsca do obrabiania lekcji.

P.o. Dyrektora Szkoły pozytywnie oceniła współpracę z rodzicami w obszarze profilaktyki zdrowia. Podała, że dostrzega znaczną poprawę w zainteresowaniu rodziców problemem wad postawy u dzieci, w coraz większym stopniu zwracają też uwagę na właściwy dobór przyborów szkolnych oraz tornistrów. Rodzice także zaakceptowali, obowiązujący od roku szkolnego 2018/2019 zakaz używania przez uczniów w szkole telefonów komórkowych, co sprzyja aktywnemu spędzaniu przez dzieci czasu na przerwach, a nie graniu w gry internetowe przy użyciu telefonu komórkowego.

(akta kontroli str. 67 i 158 - 186)

Przeprowadzone w toku niniejszej kontroli NIK badanie ankietowe wśród 61 nauczycieli wykazało, że:

- 88,5% nauczycieli posiada dobrą wiedzę o schorzeniach i wadach postawy,
- informacje o problemach związanych z wadami postawy były przekazywane rodzicom głównie w toku indywidualnych rozmów (62,3%), a także na zebraniach klasowych (47,5%),
- według 50,8% ankietowanych nauczycieli rodzice wspierali szkołę w prowadzeniu profilaktyki wad postawy ciała,
- największe trudności w prowadzeniu profilaktyki wad postawy ciała uczniów wynikały z małej aktywności fizycznej dzieci po zajęciach lekcyjnych oraz niepoprawnych nawyków wyniesionych z domu (70,5%),
- za najskuteczniejsze formy profilaktyki wad postawy uznali zajęcia dydaktyczne w szkole (90,2%) oraz udział w zajęciach w ramach specjalnych programów (72,1%).

Z badania ankietowego przeprowadzonego przez NIK wśród 132 rodziców²¹ (18,3% ogółu rodziców) wynikało, że najbardziej powszechnym źródłem pozyskiwania wiedzy na temat wad postawy ciała był lekarz rodzinny²², a następnie informacje pozyskiwane z internetu i od lekarzy specjalistów²³.

W ocenie 51,2% ankietowanych rodziców podejmowana w szkole profilaktyka wad postawy ciała uczniów była niewystarczająca, 34,1% rodziców nie miało zdania na ten temat, a jedynie 12,1% badanych rodziców podało, że podejmowana w szkole profilaktyka wad postawy była *raczej* wystarczająca, a nikt nie wskazał, że *zdecydowanie* taka była.

(akta kontroli str. 74 – 83)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania informacyjne i edukacyjne podejmowane w Szkole na rzecz eliminacji ryzyk rozwoju wad postawy ciała uczniów. Wychowawcy omawiali temat profilaktyki wad postawy na zebraniach szkolnych z rodzicami. W Szkole znajdowały się plakaty zachęcające do ograniczania wagi tornistrów szkolnych oraz gazetka ścienna z materiałami

²¹ Rozdano 140 ankiet, z których wróciło 132.

²² Wskazało go 56,8% ankietowanych rodziców.

²³ Odpowiednio 40,2% i 31,1%.

edukacyjnymi na temat zniekształceń kręgosłupa wraz z poradami fizjoterapeuty w tym zakresie. Informacje o wadach postawy i ich profilaktyce były ponadto wyświetlane na telebimie. Równocześnie jednak aż 51,5% rodziców objętych badaniem ankietowym oceniło podejmowaną przez Szkołę profilaktykę wad postawy uczniów jako niewystarczającą, a tylko 12,1% rodziców oceniało ją jako wystarczającą.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, 31 grudnia 2019 r.

Kontroler
Piotr Graca
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....